

BĚLÍK, Václav, HOFERKOVÁ, Stanislava, KRAUS, Blahoslav, a kol.:
Slovník sociální patologie.

Praha: Grada, 2017. 120 s. ISBN 978-80-271-0599-1.

Slovník sociální patologie je útlá knižočka, ktorá by mohla potešiť každého, kto má rád vo veciach jasno – študenta, učiteľa, akademika, pracovníka v pomáhajúcich profesiách, no hoci aj rodiča alebo bežného občana. Pojmy, vo vnútri ukryté, sa totiž týkajú každého z nás - ide o o bežné sociálne javy, a to nielen patologické. Problém je, že sa často používajú bez znalosti skutočného významu, a tým nadobúdajú nezriedka zbytočne negatívne konotácie. Alebo ich ľudia používajú v dennej komunikácii bez poznania vážnosti situácie, čím uberajú pojmom na ich sile. V prvom prípade je typickým príkladom pojem *gender*, v druhom napríklad *kríza* či *šikana*. Zvykli sme si používať odbornú terminológiu v bežnej reči, čo nemusí byť problémom, ak vieme, o čom hovoríme. Slovníky sú presne na to určené: ležia si pekne uložené v knižniciach a čakajú, kedy príde ich čas. Čas tohto slovníka je aktuálny, sociálna patológia hádam nikdy nebude na ústupe, skôr naopak. Autori ho odporúčajú študentom sociálnej pedagogiky, patológie, sociálnej práce, ale podľa mňa nemusia byť až takí skromní.

Myšlienka vytvorenia tejto publikácie vznikla na katedre sociálnej patológie a sociológie Pedagogickej fakulty Univerzity Hradec Králové. Oblasťou záujmu autorov nebola iba sociálna patológia, ale aj pedagogika, psychológia, právo – to všetko sa odráža vo výbere pojmov v tejto knižke. Je to vlastne logické: kto si dnes už trúfne striktno tieto oblasti od seba oddeliť? Ak sa prelínajú ich predmety skúmania a realizácie, prečo by to potom nemala byť aj terminológia. Je pravdou, že niektoré základné pojmy si spomínané oblasti pomenovávajú po svojom (typickým príkladom je pojem dieťa – detský klient, maloletý, alebo mladý človek – mladistvý, mládež, mladý dospelý pod.), ale v tomto prípade ponechajme na každú vednú disciplínu, nech si vyberie, čo sa k jej predmetu najviac hodí.

Čo sa týka štruktúry slovníka, ide o bežný štandard: každý pojem/heslo má svoj anglický ekvivalent, definíciu a v prípade využitia citácie alebo parafrázy aj použitú literatúru. Autori to v resumé publikácie zhodnotili ako fakt, keď pri zadefinovaní jednotlivých hesiel vychádzali nielen z vlastných poznatkov a skúseností, ale aj z odbornej literatúry. Tomuto postupu niet čo vyčítať – výsledkom má byť presné

vymedzenie pojmov bez zbytočných dojmov. A to sa tejto publikácii podarilo.

Rada by som na tomto mieste upozornila na podobný úctyhodný počin, ktorý bol zrealizovaný na Slovensku aj Čechách, a to už pred piatimi rokmi: Terminologický výkladový slovník zo sociálnej pedagogiky (Bakošová, Z. (ed.), 2013). V Čechách vyšiel pod hlavičkou IMS Brno a na Slovensku FSV UCM Trnava. Žiaľ, zatiaľ iba v elektronickej podobe, no azda sa raz dočká aj tlačenej verzie. Oba slovníky majú veľa spoločného: štruktúru hesiel, ich výber aj adresátov. No a určite tiež fakt, že práca na nich bola dlhá a náročná, hoci sú to útle dielka. No veľmi nápomocné.

Silvia Dončevová
Katedra pedagogiky a andragogiky, Filozofická fakulta Univerzity
Komenského, Bratislava